

KWK „Jaworzno” – kopalnia węgla kamiennego znajdująca się w Jaworznie.

Historia

Kopalnia założona została przez hrabiego Moszyńskiego w 1792 r. Należała do skarbu państwa (kolejno: polskiego, austriackiego, Księstwa Warszawskiego, Wolnego Miasta Krakowa i ponownie austriackiego). Od 1871 r. należała do Gwarectwa Jaworznickiego, od 1921 r. do Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla Sp. Akc., w 1942 roku została przejęta przez Energieversorgung Oberschlesien A.G. W 1945 roku weszła w skład Krakowskiego ZPW, od 1 I 1947 należała do Jaworznicko-Mikołowskiego ZPW, od 1 X 1982 r. – do Zrzeszenia Kopalń Węgla Kamiennego w Mysłowicach. Zmieniane były również nazwy kopalni: Nazwa Fryderyk August (Friedrich August) nadana przez władze austriackie została zmieniona w 1919 r. na Piłsudski, w okresie wojny 1939 – 1945 ponownie wrócono do nazwy Friedrich August. Kopalnię nazywano również Paulina lub Helena od głównego szybu wydobywczego. W 1945 roku połączono kopalnie Piłsudski, Jan Kanty i Leopold i nazwano Jaworzno. Od 1 I 1947 r. włączono do kopalni Jaworzno kopalnię Sobieski. Od 1 I 1954 r. dawną kopalnię Jan Kanty wraz z upadowymi i odkrywkowymi przekształcono w odrębną kopalnię pod nazwą Komuna Paryska, a resztę kopalni Jaworzno nazwano Bierut. 1 IV 1957 r. wyłączono kopalnię Sobieski która stała się odrębną kopalnią. 1 I 1963 r. – połączono kopalnie Bierut i Kościuszko i nazwano Jaworzno 1 I 1973 r. – ponownie włączono kopalnię Sobieski do kopalni Jaworzno. Obecnie wchodzi w skład Zakładu Górniczego „Sobieski” powstałego 4 listopada 1998 roku na bazie majątku produkcyjnego kopalni Jaworzno, początkowo jako Zakład Górniczo-Energetyczny Sobieski Jaworzno III.

Geologia

W budowie geologicznej udział biorą osady czwartorzędu i karbonu. Osady utworów czwartorzędu mają miąższość < 5 m. Są to piaski pochodzenia wietrzeniowego tzw. zwietrzałe piaskowce karbońskie. W czwartorzędzie stwierdzono występowanie glin pochodzenia fluwiogłacjalnego o zmiennym zasięgu. Poniżej osadów czwartorzędowych zalegają utwory karbonu reprezentowane przez warstwy łaziskie. Są one zbudowane z naprzemianległych ławic piaskowców i łupków, pomiędzy którymi zalegają pokłady węgla grupy 200. W profilu litologicznym warstw łaziskich dominują piaskowce. Ich udział procentowy jest rzędu 70 %. Piaskowce te charakteryzują się małą wytrzymałością mechaniczną i relatywnie dużą porowatością. Te cechy powodują iż stropy wyrobisk górniczych w nich wykonanych mają relatywnie znaczną podatność zawałową. W szybie Pastwiska na głębokości ok. 25 m stwierdzono strop serii łożycowej o miąższości ok. 15 m. Warstwy karbońskie w opiniowany rejonie zapadają w kierunku północno wschodnim. Ich przebieg jest zaburzony licznymi dyslokacjami tektonicznymi, które napotkano w wyrobiskach podziemnych. Główne uskoki mają rozciągłość na kierunku SW-NE i znaczne zrzuty 45-100m i zrzucają warstwy w kierunku południowo wschodnim. Dyslokacje tektoniczne są powodem, że na stropie karbonu lokalnie pojawiają się wychodnie pokładów 203 i 204.

Górnictwo

Na obszarze górniczym kopalni eksploatowano pokłady 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210 o miąższościach wahających się w granicach od około 1.5 do 4 m w strefie głębokości od 0 do 650 m ppt.

Zagrożenia zapadliskowe

Istnieje na terenach, w podłożu których prowadzono eksploatację węgla w strefie głębokościowej 0-100m ppt. Taką eksploatację prowadzono w pokładach: 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210 (warstwy łaziskie) głównie w części centralnej i północno-wschodniej obszaru górniczego łącząc się z eksploatacją na terenie KWK Jan-Kanty. W części centralnej i północno-wschodniej OG w przeszłości powstawały liczne deformacje nieciągłe powierzchni związane z płytką eksploatacją węgla w formie zapadlisk i lejów wywołane reaktywacją starych płytkich zrobów.